

Szakmai tájékoztató

a szervadományozásról

A szervadományozás jogszabályi hátterét az az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=99700154.tv>) alábbi szakaszai adják:

- Szerv, szövet eltávolítása élő személy testéből

1997. évi CLIV. törvény az egészségügyről 204.§- 210/A. §

- Szerv, szövet eltávolítása halottból

1997. évi CLIV. törvény az egészségügyről 211.§- 214. §

211. §

(1) Halottból szerv, illetve szövet eltávolítására átültetés céljából akkor kerülhet sor, **ha az elhunyt életében ez ellen nem tett tiltakozó nyilatkozatot.**

Tiltakozó nyilatkozatot a cselekvőképes személy írásban (közokiratban vagy teljes bizonyító erejű magánokiratban) vagy - amennyiben írásbeli nyilatkozatot egyáltalán nem vagy csak jelentékeny nehézséggel tudna tenni - kezelőorvosánál szóban tehet.

Korlátozottan cselekvőképes kiskorú és a cselekvőképességében az egészségügyi ellátással összefüggő jogok tekintetében részlegesen korlátozott személy tiltakozó nyilatkozatot törvényes képviselőjének közreműködése nélkül is tehet. A cselekvőképtelen személy helyett tiltakozó nyilatkozatot törvényes képviselője tehet.

(2) A kezelőorvos a szerv, illetve szövet eltávolítására rendelkezésre álló időn belül köteles meggyőződni arról, hogy az elhunytnál maradt-e tiltakozó nyilatkozat.

(3) Amennyiben az írásbeli nyilatkozat az eltávolításra rendelkezésre álló időn belül nem kerül elő, illetve ilyet nem juttatnak el a kezelőorvoshoz, annak hiányát kell vélelmezni.

(4) Amennyiben az **elhunyt kiskorú** volt és tiltakozó nyilatkozat nem lelhető fel, a szerv-, **szöveteltávolítás csak akkor kezdhető meg, ha ahhoz törvényes képviselője írásban hozzájárult.**

Hazánkban a hivatalos jogszabályok alapján a szervadományozással kapcsolatban az ún. „feltételezett beleegyezés” elve érvényesül, vagyis ha valaki életében nem tiltakozott az ellen, hogy halála esetén szerveit, szöveteit felhasználják szervátültetés céljára, akkor feltételezhető az illető beleegyezése és a szervek eltávolítása elvégezhető.

Fentiekén túl az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvénynek a szerv- és szövetátültetésre, valamint - tárolásra és egyes kórszövetteni vizsgálatokra vonatkozó rendelkezései végrehajtásáról szóló 18/1998. (XII. 27.) EüM rendeletben (<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=99800018.eum>) találhatóak részletszabályok.

Tiltakozó nyilatkozat megtétele

9. § *

(1) *Ha a tiltakozó nyilatkozat megtétele az Eütv. 211. §-a (1) bekezdésében meghatározott közokiratban vagy teljes bizonyító erejű magánokiratban történik, azt a beteg*

a) személyesen,

*b) * ajánlott postai küldeményként, vagy*

c) háziiorvosa közreműködésével

juttathatja el az NSZTR¹ részére, az e rendelet 4. számú mellékletének a) pontja szerinti nyilatkozattal (a továbbiakban: hozzájáruló nyilatkozat) együtt. A beteg a hozzájáruló nyilatkozat kitöltésével egyezik bele az NSZTR-be történő nyilvántartásba vételbe, valamint személyes adatainak kezelésébe.

(2) *A tiltakozó nyilatkozatnak az NSZTR-be történő felvétele nem feltétele a tiltakozás érvényességének.*

(3) *Az (1) bekezdés c) pontja szerinti esetben a háziorvos a tiltakozó nyilatkozatot, valamint a hozzájáruló nyilatkozatot 3 munkanapon belül ajánlott postai küldeményként továbbítja az NSZTR részére. Erről a beteg egészségügyi dokumentációjában feljegyzést készít.*

(4) *A beteg a tiltakozó nyilatkozatot formai kötöttség nélkül visszavonhatja. Az NSZTR-be felvett nyilatkozat visszavonása azonban a nyilatkozatnak az NSZTR-ből való törlésével válik érvényessé.*

(5) *Az NSZTR-ből való törlést a beteg*

a) személyesen az NSZTR-nél,

b) az NSZTR-hez címzett ajánlott postai küldeményként, vagy

c) háziiorvosánál kezdeményezheti.

¹ NSZTR: Nemzeti Szerv- és Szövetdonációs Tiltakozások Regisztere;

(6) Az (5) bekezdés a) pontja szerinti esetben a beteg személyi igazolványának bemutatásával igazolja személyazonosságát, és kitölti a 4. számú melléklet b) pontja szerinti nyomtatványt, amelyet az NSZTR munkatársa átad a beteg részére.

(7) Az (5) bekezdés c) pontja szerinti esetben a beteg háziiorvosa tölti ki a 4. számú melléklet b) pontja szerinti nyomtatványt, amelyet 3 munkanapon belül ajánlott postai küldeményként továbbít az OTNY részére. Erről a beteg egészségügyi dokumentációjában feljegyzést készít.

10. §

(1) Az ajánlott postai küldemény formájában a hozzájáruló nyilatkozattal együtt beérkezett tiltakozó nyilatkozat az érkezéstől számított három munkanapon belül kerül rögzítésre az NSZTR-be. Az NSZTR-be rögzítés a bejegyzés időpontjától érvényes.

(2) Az NSZTR a hozzájáruló nyilatkozatot és a beérkezés időpontját tartalmazza, valamint gondoskodik az Eütv. 211. §-ában meghatározott teljes bizonyító erejű magánokirat, illetve közokirat megőrzéséről.

(3) A tiltakozó nyilatkozat visszavonása esetén a tiltakozó nyilatkozatot az NSZTR-ből haladéktalanul törölni kell.

(4) Az NSZTR a beérkezés időpontjától számított tíz munkanapon belül a tiltakozó nyilatkozat nyilvántartásba vételéről, illetőleg törléséről értesíti a beteget, illetve - a 9. § (1) bekezdés c) pontja és (7) bekezdése szerinti esetben - a háziiorvost is.

(5) Az NSZTR adatait az egészségügyi és a hozzájuk kapcsolódó személyes adatok kezeléséről és védelméről szóló 1997. évi XLVII. törvény rendelkezései szerint kell kezelni. Az egyes betegekre vonatkozó adatok csak a kijelölt egészségügyi dolgozó számára hozzáférhetőek.

2020. február 1-jétől az Országos Transzplantációs Nyilvántartás helyett az **Országos Vérellátó Szolgálat által működtetett Nemzeti Serv- és Szövetdonációs Tiltakozások Regisztere (NSZTR) fogadja és tartja nyilván** a haláluk esetére a szerveik- és szöveteik transzplantációs célból történő eltávolítása ellen tiltakozó személyek vonatkozó nyilatkozatait. A 2020. január 31-ig megtett tiltakozó nyilatkozatok érvényességét a változás nem érinti. Új tiltakozás nyilvántartásba vétele 2020. február 1-jétől is személyesen, ajánlott postai küldemény útján vagy a háziorvos közreműködésével kezdeményezhető az NSZTR-nél. A benyújtandó dokumentumokat a mindenkor hatályos 18/1998. (XII. 27.) EüM rendelet melléklete tartalmazza.